

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาของ เยาวชนไทย

นางสาวอภิษฐา สอนเข้ม

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-989-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16054581

Participation of Thai Youths in Buddhist Religious Activities

Miss Apistha Suankhem

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree Master of Art

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

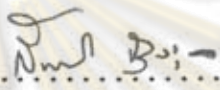
1995

ISBN 974-631-989-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาของเยาวชนไทย
 โดย นางสาวอภิษฐา สวนเข้ม
 ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ เข้มมบัติ

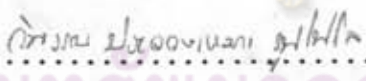
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

 .....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ งามสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 .....ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สวาสดิ์ชาติ)

 .....อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ เข้มมบัติ)

 .....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิพรรณ ประจวบเหมาะ รุฬโพล)

 .....กรรมการ
 (อาจารย์ ดร. พัทธนา ศูโต)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อภิธาน ส่วนเพิ่ม : การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาของเยาวชนไทย (PARTICIPATION OF THAI YOUTHS IN BUDDHIST RELIGIOUS ACTIVITIES) อ.ที่ปรึกษา : รศ. เล่าวสักษณ์ เปี่ยมปิติ, 135 หน้า, ISBN 974-631-989-2

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางประชากรและปัจจัยทางด้าน เศรษฐกิจ และสังคมที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาของเยาวชนไทย โดยใช้ข้อมูลจาก "โครงการสำรวจการเข้าร่วมกิจกรรม และการใช้เวลาของประชากร พ.ศ. 2533" ซึ่งดำเนินการ เก็บข้อมูล โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2532 ถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2533 สำหรับการวิจัยครั้งนี้เยาวชนที่ตกเป็นตัวอย่างคือเยาวชนที่มีอายุ 15-24 ปี จำนวน 15,579 ราย ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าตัวแปรที่เป็นไปตามสมมุติฐานคือตัวแปรด้านอายุ เพศ ขนาดของครัวเรือนที่เยาวชนอาศัยอยู่ ระดับการศึกษาของเยาวชนและภาคที่อยู่อาศัย และตัวแปรที่ไม่ สามารถยืนยันตามสมมุติฐานคือ ภาวะการทำงาน

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำ สันนิษฐานภาพรวมการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาของ เยาวชน ไทยในยุคนี และคาดว่า เป็นประโยชน์สำหรับผู้วิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการ ลอนวิชาพระพุทธศาสนาและริเริ่มงานวิจัยที่เกี่ยวกับเยาวชนและความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติตาม แนวทางในพระพุทธศาสนา

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา .....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....
สาขาวิชา .....ประชากรศาสตร์.....
ปีการศึกษา .....2537.....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C330193 : MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY (DEMOGRAPHY)

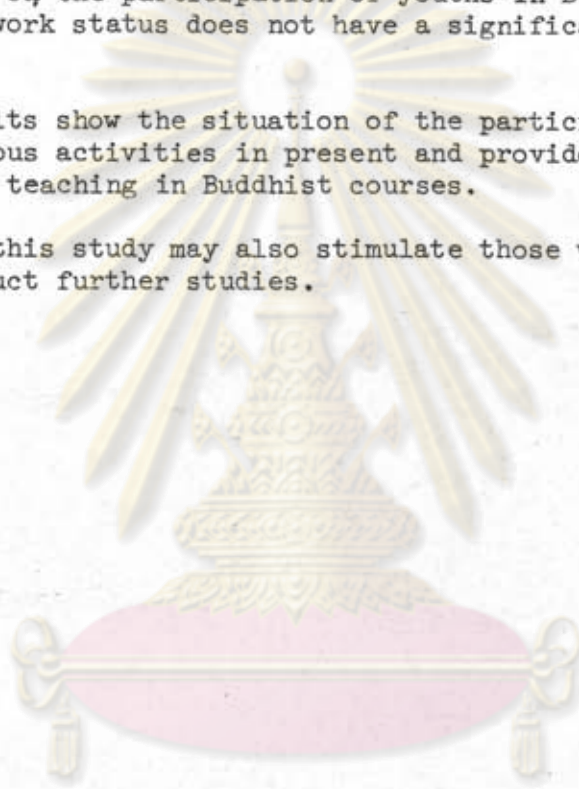
KEY WORD: PARTICIPATION / THAI YOUTHS / BUDDHIST / RELIGIOUS / ACTIVITIES

APISTHA SUANKHEM : PARTICIPATION OF THAI YOUTHS IN BUDDHIST RILIGIOUS ACTIVITIES. ASSO. PROF. SAUVALUCK PIAMPITI, M.A., 135 pp. ISBN 974-631-989-2.

The main objective of this study is to investigate demographic and socio-economic factors affecting the participation of Thai youths in buddhist religious activities. The data used are from the Survey of Cultural Activity Participation and Time Use 1990 conducted by the National Statistical Office in 1990. The sample for this study represents youths aged 15-24 and includes 15,579 youths. The results from the analysis confirm the hypothesis that age, gender, household size, education, and region of residence have a significant effect on the participation of youths in Buddhist religious activities. Only work status does not have a significant effect on such participation.

These results show the situation of the participation of Thai youths in Buddhist religious activities in present and provide some useful information for developing and teaching in Buddhist courses.

Moreover, this study may also stimulate those who are interested in this field to conduct further studies.

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา..... ประชากรศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิต..... *Q R*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *พิลา อภินันท์ เหมองพจน์*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากหลายๆ ท่าน ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ เปี่ยมปิติ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้อุทิศเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำและคำปรึกษาตั้งแต่เริ่มกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างพิถีพิถันมา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สวาสดิธยาติ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ รุฟโฟโโล และอาจารย์ ดร.พัฒนาวัติ ชูโต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ได้อนุเคราะห์ให้ใช้ข้อมูลจาก "โครงการสำรวจการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและการใช้เวลาของประชากรไทย พ.ศ. 2533" รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ คุณชัยวิทย์ วรสุต ที่ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกด้านข้อมูลคอมพิวเตอร์ คุณสากล เขียวสกุล, คุณดาราวรรณ เจริญเพิ่มพูน, คุณปราณี แหวนทองคำ ที่อำนวยความสะดวกด้านการค้นคว้าเอกสาร และข้อมูลต่างๆ สำหรับทำวิทยานิพนธ์ และคุณกนกกรรัตน์ ต่อวงษ์ ที่ช่วยประสานงานเกี่ยวกับการสอบวิทยานิพนธ์

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ และพี่ๆ ที่เป็นแรงบันดาลใจให้ฝึกหัดหาความรู้ และขอขอบคุณ คุณสหัส คุณอุดม ที่ได้ให้การสนับสนุน เอาใจใส่ด้วยความห่วงใย ทั้งยังเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่แก่ผู้เขียนตลอดเวลา จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อภิษฐา ส่วนเข้ม

สารบัญ

๒.

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดเชิงทฤษฎี.....	3
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
กรอบการศึกษา.....	6
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
สมมติฐานการศึกษา.....	18
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	19
เค้าโครงการ เสนอวิทยานิพนธ์.....	19
2 ระเบียบวิธีวิจัยและข้อมูล.....	21
แหล่งข้อมูลและกรอบตัวอย่าง.....	21
แบบแผนการสุ่มตัวอย่าง.....	21
หน่วยตัวอย่างการศึกษา.....	23
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	24
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	24
วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อจำกัดของข้อมูล.....	27
ข้อได้ประโยชน์ของข้อมูล.....	27
ลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	27
3 ผลการศึกษา.....	40
4 บทสรุปและข้อ เสนอแนะ.....	75
รายการอ้างอิง.....	83
ภาคผนวก.....	91
ก. แบบสอบถาม.....	92
ข. ตารางการ เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาของ เยาวชนไทย.....	98
ประวัติผู้ เขียน.....	137

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

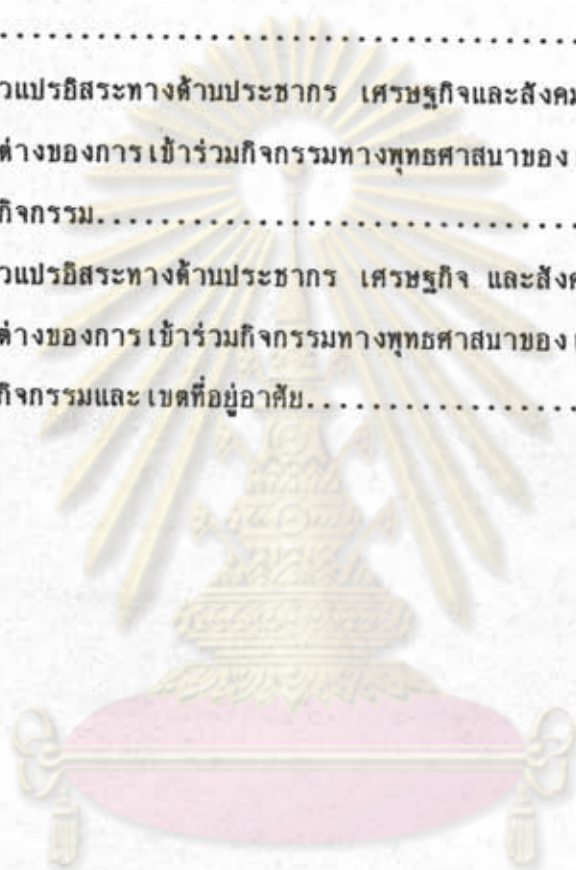

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนหมู่บ้านและหมู่บ้านที่ตกเป็นตัวอย่าง จำแนกตามภาค และ เขตการปกครอง.....	22
2	จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลที่ตกเป็นตัวอย่าง จำแนกตามภาค และ เขตการปกครอง.....	23
3	การจัดกลุ่มคำตอบของการ เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา.....	28
4	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการ เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และ เขตที่อยู่อาศัย.....	29
5	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และ เขตที่อยู่อาศัย.....	33
6	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามอายุ และ เขตที่อยู่อาศัย.....	35
7	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามเพศ และ เขตที่อยู่อาศัย.....	35
8	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามขนาดของครัวเรือน และ เขตที่อยู่อาศัย....	36
9	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามระดับการศึกษา และ เขตที่อยู่อาศัย.....	37
10	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามภาวะการมีงานทำ และ เขตที่อยู่อาศัย.....	38
11	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามภาค และ เขตที่อยู่อาศัย.....	39
12	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการ เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และ อายุ.....	44
13	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการ เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และ เพศ.....	49
14	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการ เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และ ขนาดของครัวเรือน.....	55
15	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการ เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และ ระดับการศึกษา.....	61
16	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการ เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และ ภาวะการมีงานทำ.....	67

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ร้อยละของเยาวชน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา และ ภาค.....	73
18	แสดงตัวแปรอิสระทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อความ แตกต่างของการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาของเยาวชนไทย จำแนก ตามกิจกรรม.....	79
19	แสดงตัวแปรอิสระทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคมที่มีอิทธิพลต่อความ แตกต่างของการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาของเยาวชนไทย จำแนก ตามกิจกรรมและ เขตที่อยู่อาศัย.....	80

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

- 1 กรอบการศึกษาการ เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาของ เยาวชนไทย..... 7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย